

Δύο άνθρωποι διχάζονται από μια κοινή ιδέα

22/Νοε/2019 08:47

Της **Ulrike Esther Franke**

Ο Γάλλος πρόεδρος Emmanuel Macron ξέρι πώς να τραβάει την προσοχή των ανθρώπων. Η συνέντευξή του στον Economist στην οποία περιέγραψε το NATO ως "εγκεφαλικά νεκρό", ταρακούνησε την Ευρώπη. Αντιθέτως, η Annegret Kramp-Karrenbauer (AKK) -η νέα Γερμανίδα υπουργός Άμυνας και κληρονόμος της Καγκελαρίου Angela Merkel- μιλάει με έναν πιο μετρημένο τόνο. Η εντυπωσιακή της ομιλία σε ένα γερμανικό αμυντικό κολλέγιο την ίδια ημέρα της συνέντευξης του Macron είχε μικρή απήχηση έξω από τους γερμανόφωνους κύκλους -αλλά στην πραγματικότητα, η παρέμβαση της AKK είχε πιο σημαντικά στοιχεία από ό,τι αυτή του Macron.

Η παράλληλη ανάγνωση των σχολίων τους αποκαλύπτει πώς το διαφορετικό στυλ τους αποκρύπτει μια κεντρική συμφωνία: οι απειλές στην διατλαντική σχέση εκ των έσω (η κυβέρνηση του Trump) και από έξω (από τη Ρωσία του Vladimir Putin), σημαίνουν ότι η Ευρώπη -ιδιαίτερα η Γαλλία και η Γερμανία- πρέπει τελικά να υψώσουν το ανάστημά τους και να υπερασπιστούν τον εαυτό τους. Είναι ίσως καιρός η Γαλλία και η Γερμανία να αναγνωρίσουν πόσο πολύ συμφωνούν.

Με την πρώτη ματιά, οι δύο παρεμβάσεις φαίνεται να είναι αντίθετες η μία με την άλλη. Θεωρήθηκαν ευρέως ως τέτοιες, με τον Macron να αντιμετωπίζει κριτική για το ότι φέρεται να υποτιμά το NATO ενώ η AKK δέχθηκε επαίνους για το ότι έχει κάνει ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Ο Γάλλος φιλόσοφος-βασιλιάς, ο οποίος αρέσκεται να βλέπει τον εαυτό του περισσότερο σαν διανοητή παρά σαν πολιτική, χρησιμοποιεί πολύ πιο διαφορετική ρητορική από αυτή της Γερμανίδας υπουργού Άμυνας, της οποίας το υπόβαθρο είναι στην πολιτική της επαρχίας. Ο Macron στοχεύει να προκαλέσει και δεν έχει πρόβλημα να χαρακτηρίσει συγκεκριμένες χώρες. Η AKK προτιμά να μιλά γενικόλογα για το πώς "τα κράτη παραβιάζουν τους κανόνες της διεθνούς τάξης που έχουν καθιερωθεί εδώ και δεκαετίες".

Αλλά πέρα από αυτές τις ρητορικές διαφορές, μοιράζονται σε μεγάλο βαθμό την ίδια ανάλυση για τον κόσμο. Ανησυχούν και οι δύο για την άνοδο της Κίνας, την επιστροφή του μεγάλου ανταγωνισμού εξουσίας και για τον κίνδυνο η Ευρώπη να περιθωριοποιηθεί. Συμφωνούν ότι "οι ΗΠΑ παραμένουν ο μεγάλος μας σύμμαχος, τους χρειαζόμαστε, είμαστε κοντά και μοιραζόμαστε τις ίδιες αξίες" (Macron), αλλά ότι "η προθυμία και η ικανότητα να κάνουν περισσότερο από το δίκαιο μερίδιό τους, μειώνεται στις ΗΠΑ. Για αυτό πρέπει να επιταχύνουμε στο μέλλον, όπως οι άλλοι που υπερασπίζονται μια αξιόπιστη, ελεύθερη και δημοκρατική τάξη" (AKK). Δεδομένου ότι

δεν υπάρχει καμία απόδειξη πως οι δύο πολιτικοί συντόνισαν τις παρεμβάσεις τους, τα πολλά κοινά σημεία συμφωνίας τους, έχουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία.

Ασφαλώς, δεν είναι πλήρως ευθυγραμμισμένοι. Πιστός στα εθνικά στερεότυπα, ο Macron ανησυχεί ότι η Ευρώπη θα χάσει την γεωπολιτική της ισχύ ενώ η ΑΚΚ δηλώνει πως στόχος της γερμανικής αμυντικής πολιτικής είναι να διασφαλίσει την ευημερία και την ελευθερία της Γερμανίας και της Ευρώπης. Το πιο σημαντικό, προσεγγίζουν διαφορετικά το ΝΑΤΟ. Η συνέντευξη των 8.000 λέξεων του Macron στο *Économiste* επισκιάστηκε από το σχόλιό του για το υποτιθέμενο brain death του ΝΑΤΟ. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι επέλεξε τον όρο αυτό σκόπιμα. Και παρόλα αυτά δεν φάνηκε να μεταφέρει τέλεια το μήνυμά του. Οι άνθρωποι συνδέουν τον εγκεφαλικό θάνατο με τον θάνατο. Αλλά ο Macron φαίνεται ότι σκόπευε τα σχόλιά του να εννοούν απώλεια συντονισμού παρά θάνατο. "Κοιτάξει τι συμβαίνει. Έχουμε εταίρους μαζί στο ίδιο μέρος του κόσμου, και δεν υπάρχει κανένας συντονισμός στη στρατηγική λήψης αποφάσεων μεταξύ των ΗΠΑ και των συμμάχων τους στο ΝΑΤΟ. Καμία".

Αντίνα ανακοινώσει τον θάνατο του ΝΑΤΟ, το σχόλιο του Macron υποτίθεται ότι θα χτυπούσε καμπανάκι -ιδιαίτερα αναφορικά με τη δέσμευση των ΗΠΑ στη Συμμαχία. "Το ΝΑΤΟ είναι ισχυρό όσο ισχυρά είναι και τα μέλη του, επομένως λειτουργεί μόνο εάν ο εγγυητής της τελευταίας στιγμής λειτουργεί ως τέτοιος", δήλωσε. "Θα υποστήριζα ότι θα πρέπει να επαναξιολογήσουμε την πραγματικότητα του τι είναι το ΝΑΤΟ υπό το πρίσμα της δέσμευσης των ΗΠΑ". Ο Macron έχει καταλήξει ότι το ΝΑΤΟ αυτή τη στιγμή ταλαντεύεται-και ότι δομικά, είναι έτοιμο να διαλυθεί. Και θέλει να είναι έτοιμος για την πιθανή κατάρρευση της Συμμαχίας, ενισχύοντας τις ικανότητες της Ευρώπης.

Στη Γερμανία, αυτή είναι μια ριζοσπαστική αντίληψη. Ωστόσο η ΑΚΚ, με τον τρόπο της, συμφωνεί μαζί του. Δεν συμπεριέλαβε το ΝΑΤΟ στη λίστα με τις ανησυχίες της αλλά, όπως και ο Macron, έδωσε έμφαση στη σημασία της βελτίωσης της ευρωπαϊκής άμυνας. "Σκοπεύουμε να ενισχύσουμε την ευρωπαϊκή συνεργασία στο πεδίο της άμυνας", υποστήριξε. "Έχουμε φιλόδοξα σχέδια τα οποία θέλουμε να εφαρμόσουμε με τα άλλα μέλη της ΕΕ". Υπογράμμισε ότι οι ευρωπαϊκές προσπάθειες συμβάλλουν στο ΝΑΤΟ και ως εκ τούτου, δεν έχουν σχεδιαστεί για να το αντικαταστήσουν: "Η Ευρωπαϊκή Αμυντική Ένωση είναι πάντα προσανατολισμένη προς τη συνεργασία με το ΝΑΤΟ, το οποίο παραμένει άγκυρας της ασφάλειας στην Ευρώπη. Θέλουμε συμπληρωματικότητα και όχι ανταγωνισμό". Αλλά ο Macron "έδωσε επίσης έμφαση στην συμπληρωματικότητα, προσθέτοντας ότι η ευρωπαϊκή άμυνα τώρα χρειάζεται να γίνει πιο ισχυρή... για να είναι σε θέση να αποφασίζει και να αναλαμβάνει την ευθύνη για την ασφάλεια στη γειτονιά μας".

Δεναποτελεί έκπληξη ότι η ΑΚΚ είναι πιο επιφυλακτική όταν αναφέρεται στα προβλήματα του ΝΑΤΟ. Υπάρχει μια μακρά παράδοση μεταξύ των Γερμανών πολιτικών που είναι όσο το δυνατόν περισσότερο μετρημένοι, ιδιαίτερα όταν απαντούν σε ερωτήσεις για την ασφάλεια και την άμυνα. Αλλά η θεμελιώδης αιτία των διαφορών μεταξύ των αξιολογήσεων της κατάστασης, μπορεί να βρεθεί στα σχόλιά τους. Ενώ ο Macron σημείωσε ότι "η Γαλλία γνωρίζει πώς να προστατευτεί", αναφερόμενος στην πυρηνική ικανότητα της χώρας, η ΑΚΚ έπρεπε να παραδεχτεί: "γνωρίζουμε

όλοι ότι η Bundeswehr πρέπει να σημειώσει κάποια πρόοδο, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στην επιχειρησιακή ετοιμότητα υλικού και εξοπλισμού”.

Στηνπραγματικότητα, η παρέμβαση της ΑΚΚ ήταν αυτή που είχε περισσότερες "ειδήσεις" από ό,τι του Macron. Η συνέντευξή του δεν έδωσε πολλά για ανάλυση. Αντιθέτως η ΑΚΚ έκανε τουλάχιστον δύο μεγάλες δηλώσεις. Πρώτον, παραδέχτηκε ότι "η Γερμανία, όπως οποιοδήποτε άλλο κράτος στον κόσμο, έχει τα δικά του στρατηγικά συμφέροντα. Ενεργούμε βάσει των συμφερόντων μας κάθε μέρα. Πρέπει επιτέλους να αρχίσουμε να το παραδεχόμαστε”. Και δεύτερον, επισήμανε ότι η ασφαλής ύπαρξη της Γερμανίας στο μέσον μιας ειρηνικής, ευημερούσας Ευρώπης, "δεν μπορεί να είναι δωρεάν”.

Γιαοποιονδήποτε πλην των Γερμανών, αυτό ακούγεται μπανάλ. Αλλά στα γερμανικά αυτιά, αυτό είναι σχεδόν αιρετικό. Για δεκαετίες οι Γερμανοί έχουν ενσωματώσει την ιδέα ότι τα συμφέροντα είναι κακό, καθώς είναι μέρος της πολιτικής εξουσίας του παρελθόντος- το οποίο οδήγησε σε πόλεμο και καταστροφή. Επιπλέον, η ιδέα ότι μπορεί να πρέπει να υπερασπιστούμε αυτά τα συμφέροντα -ότι η ίδια η ειρήνη μπορεί να χρειαστεί υπεράσπιση, και ότι ο στρατός ίσως χρειαστεί να διαδραματίσει έναν ρόλο σε αυτό- είναι σοκαριστικό για πολλούς Γερμανούς. Ασφαλώς, όπως επισήμανε η ΑΚΚ, οι ομιλίες που δόθηκαν από τον Γερμανό πρόεδρο, τον υπουργό Εξωτερικών και την υπουργό Άμυνας στο συνέδριο του Μονάχου για την Ασφάλεια το 2014 -το αποκαλούμενο και "συναίνεση του Μονάχου"- εξέφρασαν ένα παρόμοιο συναίσθημα, χωρίς να οδηγούν σε πολλά.

Παρόλααυτά, οι Ευρωπαίοι εταίροι της Γερμανίας, ιδιαίτερα ο Macron, θα πρέπει να λάβει υπόψη του αυτή την αλλαγή στη γερμανική ρητορική και να τη χρησιμοποιήσει για να πιέσει για αύξηση των ευρωπαϊκών αμυντικών δραστηριοτήτων.

Μ π ο ρ ε ί τ ε ν α δ ε ί τ ε τ ο κ ε ί μ ε ν ο ε δ ώ :
https://www.ecfr.eu/article/commentary_two_people_separated_by_a_common_idea_why_macro_n_and_akk_agree

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)